

Informatika se seli na istok i preskače Srbiju

PROIZVODNJA softvera i pružanje informatičkih usluga, poput tekstilne industrije, sve više prelaze iz razvijenih zemalja na istočna tržišta. Po podacima agencije E5 Systems, čak 85 procenata američkih kompanija

koristiće inostrane informatičke usluge u narednih pet godina. Vrednost informatičkih poslova koji su prošle godine izmešteni iz razvijenih zemalja u nerazvijene iznosila je, prema analizi kompanije Gartner, preko deset milijardi dolara.

Iako u Srbiji ima informatičkih stručnjaka koji mogu da preuzmu nekoliko hiljada „putujućih“ poslova iz Amerike i Evrope na istok, ukoliko se sadašnji odnos nadležnih prema informatici i Internetu nastavi, potpuno je nerealno očekivati da će ova zemlja dobiti i mrvu od tog kolača. Čak i ako preskočimo donošenje zakona i restrukturiranje telekomunikacione infrastrukture, koji su se beskonačno odužili, postoji mnogo zemalja na kojima se vidi nemarnost – kao primer nek posluži nacionalni domen.

PRIČA O DOMENU

Prebližno trećina posetilaca Web lokacije časopisa Mikro dolazi iz nepostojeće zemlje Jugoslavije (domen .YU), trećina s komercijalnih američkih domena (.COM), a trećinu čine zaposleni u organizacijama koje održavaju Mrežu (.NET). Uskoro će početi da nam dolaze i posetioci s domena .CS iz Crne Srbije, ili kako će se već zvati ta druga zemlja. Naravno, to su uglavnom građani Srbije i Crne Gore, a razlog zašto ne dolaze sa svog nacionalnog domena jeste pravilnik o registraciji domena, koji je u koraku s vremenom otprilike kao i italijanski zakonik.

Domen .YU još uvek može da registruje bilo koje pravno lice, i to samo jednom. Čak i ako domaćeg Interneta ne zanima to što neko možda želi da reklamira

svoj proizvod na zasebnoj Web prezentaciji, ili što i neki obični smrtnici, koji nemaju firmu, žele da se predstavu „internautima“ iz celog sveta.

Moji prijatelji su se preselili i promenili davaoca usluga, pa su želeli i da svoj domen premeste na nove servere. Nakon mesec dana čekanja, obratili su se direktno nadležnima i dobili odgovor da je cela

baza domena na fakultetskom računaru koji ne radi baš dobro i da zato nijedan domen nije registrovan čitavih mesec dana. Računar je kasnije valjda proradio, ali su zbog promene nadležnog administratora morali da pošalju silne potvrde elektronskom poštom, zatim i faksom. YU je verovatno jedini domen za koji ne postoji nijedan Whois server, a informacije koje su svugde javne kod nas se čuvaju u najstrožoj tajnosti.

Pokušavao sam da stupim u vezu s nadležnima da bih proverio te podatke, i pozvao telefonske brojeve navedene na Web lokaciji Nic.YU nekoliko puta, ali bezuspešno. Prilikom testiranja usluga Interneta (strana 70) zaključili smo da ni Web lokacija domaćeg regulatora ne radi baš najbolje. S druge strane, sa službenicima regulatora COM domena, koji se nalaze na drugom kraju Zemljine kugle, možete komunicirati kad god poželite putem siste-

ma za trenutno slanje poruka, a veoma ažurno odgovaraju i na elektronsku poštu. Efikasnost domaćeg registra domena zaista je zapanjujuća. Nedavno sam za manje od 24 sata preneo domen iz Njujorka u Hong Kong, a oni već mesecima premeštaju domen iz centra Beograda na Novi Beograd.

MOLBA NADLEŽNIMA

ISPRAVNOST podataka o domenima i efikasnost upravljanja tim informacijama važna je za razvoj Interneta isto koliko i kvalitet veza. Koristim ovu priliku da sa zamolim odgovorne u agencijama za informatiku, nadležnim državnim ograničima i organizacijama da ne koče razvoj Mreže u ovoj zemlji.

Domaći Internet nije više samo iznajmljena linija između Fakulteta organizacionih nauka i Elektrotehničkog fakulteta, već ozbiljna komercijalna mreža sa 400.000 korisnika (podatak CIA) pomoću koje mnogi zarađuju za život. Uvedite pretplatu od deset evra godišnje za domaće domene i od tog novca kupite računar koji neprekidno radi, a i jedan koji će biti Whois server. Omogućite održavanje domena preko Web-a, interaktivno, a ne putem birokratskog mehanizma iz devetnaestog veka. Od pretplate može da se finansira i agencija za održavanje domena, u kojoj će se neko bar javljati na telefon tokom celog radnog vremena, a ne samo u pauzama između predavanja na fakultetu.

Ako to nije moguće, prepustite posao davaocima Internet usluga – siguran sam da će očas napraviti nezavisno telo koje će mnogo efikasnije upravljati domenom. ■

– Gojko Adžić

Gojko Adžić je glavni i odgovorni urednik Mikro. Njegove uvodne reči pročitajte na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/gojko.